

Utbildningsinspektion i Renforsskolan grundskola årskurserna 7–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Renforsskolan den 14-15 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om cirka två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Renforsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Renforsskolan intervjuades rektor, elever, lärare och övrig personal samt föräldrar med barn i årskurs 9. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av Renforsskolan

Renforsskolan	Antal elever
Grundskola	280

Utbildningen vid Renforsskolan omfattar årskurserna 7–9. Verksamheten är organiserad i åldershomogena grupper och personalen är organiserade i fem arbetslag. Utav dessa är lärare och assistenter organiserade i tre årskursvisa arbetslag, medan elevvårdsteamet och den administrativa personalen utgör var sitt arbetslag.

Renforsskolan som togs i bruk 2001 består av tre nyrenoverade byggnader. Skolan innehåller rymliga och välutrustade undervisningslokaler. Idrott och hälsa bedrivs på Fritidscentrum som ligger 500 meter vid sidan av skolan. Torget med cafeterian är en uppskattad mötesplats för elever och personal. För att ytterligare skapa mötesplatser för personal och elever har arbetslagens kontorsutrymmen placerats i anslutning till elevernas undervisningslokaler och allrum. Dessa lokaler är grupperade årskursvis.

I samma huskropp som Renforsskolan ligger också kommunens bibliotek vilket skolan har ett väl fungerande samarbete med. På skolans område finns även kommunens simhall.

Eleverna kommer från Vindeln samt från byarna Hällnäs, Åmsele, Granö, Tvärålund och Skivsjö. Ett antal elever per årskurs är också bosatta i Umeå kommun. Detta innebär att ungefär hälften av skolans elever har skolskjuts.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Renforsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Renforsskolan har goda förutsättningar att genomföra undervisning i samtliga ämnen. Eleverna har överlag tillgång till den utbildning de har rätt till och ges också goda valmöjligheter. Skolan har engagerade lärare och i jämförelse med riket är personaltätheten hög. Elevernas lärandemiljö präglas av en trivsamtämning och upplevs som lugn och trygg av såväl elever som personal. Lokaler är rymliga, ändamålsenliga och i gott skick.

Elevernas betygsresultat för 2005 ligger i huvudsak över riksgenomsnittet. Resultaten har dock varierat de senaste fem åren. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att följa upp och analysera kunskapsresultat bör utvecklas. Vid inspektionen framkommer också en osäkerhet hos personalen vad gäller arbetet med bedömning och betygssättning.

Inspektörerna bedömer att Renforsskolan har ett fungerande system för kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning. I det fortsatta utvecklingsarbetet är det enligt inspektörerna särskilt viktigt att samarbetet mellan de årskursvisa arbetslagen förbättras. Rektorn behöver också ta ett ännu tydligare ledningsansvar för den pedagogiska utvecklingen av skolan som helhet.

Personal, elever och föräldrar anser att skolan lyckas bra i arbetet med att stödja elever. I en enkätundersökning som skolan genomfört framkommer att elever och föräldrar generellt sett är nöjda med den hjälp de får i skolan. Arbetet med elever i behov av särskilt stöd bör dock ses över för att säkerställa att arbetet bedrivs utifrån ett inkluderande synsätt.

Det finns enligt inspektörernas bedömning således behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Arbetet med att analysera betygsresultaten och resultaten på de nationella ämnesproven.
- Elevernas möjlighet till inflytande över arbetssätt, arbetsform och innehållet i undervisningen.
- Arbetet med elever i behov av särskilt stöd bör ses över för att säkerställa att arbetet bedrivs utifrån ett inkluderande synsätt.
- Skolan behöver säkerställa att hemmet kontaktas skyndsamt om det uppstår problem och svårigheter för en elev i skolan.
- Arbetet med bedömning och betygssättning.
- Samverkan mellan de årskursvisa arbetslagen.
- Ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen av skolan som helhet.
- Informationen om vilka alternativ som finns inom språkvalet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna har inte möjlighet att välja endast ett av språken svenska eller engelska inom ramen för språkvalet utan måste välja båda om de inte läser ett modernt språk (2 kap. 18 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskap, utveckling och lärande

Det senaste årets betygsresultat för Renforsskolan är i huvudsak bättre än riksgenomsnittet. Under år 2005 uppnådde 81,7 procent av eleverna målen i samtliga ämnen i jämförelse med riksgenomsnittet som var 75,5 procent. Andelen elever behöriga till nationella program på gymnasieskolan var också klart över riksgenomsnittet (95,2 procent jämfört med 89,2 procent). Det genomsnittliga meritvärdet var dock något lägre än riksgenomsnittet. Enligt skolans kvalitetsredovisning är 2005 års resultat i nivå med de resultat Renforsskolan normalt har.

Vid en närmare studie av betygsresultaten konstaterar inspektörerna att Renforsskolan under de senaste fem åren haft varierade betygsresultat. År 2004 var resultaten anmärkningsvärt låga i jämförelse med övriga år. Endast 65 procent av eleverna uppnådde då målen i samtliga ämnen. Under åren 2001 till 2003 varierade resultaten men var sammantaget högre än riksgenomsnittet. Enligt

skolan finns förklaringen till 2004 års resultat i huvudsak att finna i en årskull med många elever i behov av särskilt stöd. Enligt inspektörerna bör skolan fördjupa denna analys. Resultaten blir därmed också möjliga att relatera till skolans pedagogiska arbete. Likaså kan jämförelser över tid, mellan arbetslag och mellan skolor göras. Betygsresultaten bör också relateras till den osäkerhet som finns avseende bedömning och betygssättning. I detta analysarbete är det enligt inspektörerna viktigt att de årskursvisa arbetslagen samarbetar.

Enligt skolans kvalitetsredovisning är skolans resultat på de nationella ämnesproven sämre än slutbetygen. Särskilt tydligt är detta i ämnet matematik. Enligt skolans kvalitetsredovisning uppnådde 22,2 procent av eleverna inte målen i ämnesprovet i matematik. När sedan eleverna fick slutbetyg var det 4 procent som inte uppnådde målen i ämnet. En förklaring till detta är enligt skolan att stora insatser sattes in och de aktuella eleverna arbetade hårt. Enligt inspektörerna behöver dock skolan även här gå vidare i sin analys och fortsätta arbetet med att nå en likvärdig bedömning och betygssättning.

Resultat av arbete med normer och värden

Elevernas lärandemiljö präglas av en trivsamt stämning med intresserade elever och engagerade lärare. Inspektörerna upplever att det finns en ömsesidig respekt mellan elever och personal. Skolan upplevs av samtliga intervjuade som överlag lugn och trygg. Enligt skolans kvalitetsredovisning får frågor om trivsel, trygghet och relationer mycket höga betyg i de enkäter som genomförts. Skolan arbetar också målmedvetet för att skapa ett gott arbetsklimat. I senaste elevenkäten finns dock signaler om att elever känt sig kränkta under året som gått. Mot bakgrund av att enkätresultatet inte stämmer med den allmänna känslan på skolan kommer en fördjupad undersökning att genomföras under våren för att noga följa upp detta.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Elevernas lärandemiljö präglas, som tidigare nämnts, av en trivsamt och lugn stämning. I sitt arbete med att motverka kränkningar följer skolan kommunens handlingsplan mot kränkande behandling. Skolan bedömer att de lyckas väl i detta arbete. Vid inspektionen framkommer dock en otydlighet när föräldrar ska kontaktas och informeras om deras barn är inblandade i kränkande behandling. Anvisningarna om när detta skall ske är inte tydliga i kommunens handlingsplan. Enligt läroplanen skall hemmet informeras om det uppstår problem och svårigheter för en elev.

I skolans arbetsplan anges som prioriterat mål att eleverna skall ha ett reellt inflytande över sina studier och sin utbildning. Av den elevenkät som genomförts framgår att eleverna upplever att de inte får vara med och planera sin egen utbildning. Enligt kvalitetsredovisningen fungerar klassråd och elevråd bra men

skolan har inte hittat formerna för att göra eleverna delaktiga i den vardagliga verksamheten. Inspektörerna delar skolans bedömning att elevernas möjlighet till inflytande över arbetssätt, arbetsform och innehållet i undervisningen behöver öka. Inspektionen visar att elever överlag har god kännedom om målen för utbildningen vilket ger goda förutsättningar för inflytande över undervisningen.

Arbetsformer och arbetssätt

Skolan har väl fungerande arbetslag med stor frihet att välja arbetssätt och inriktning på sitt arbete. I intervjuer framkommer ofta bilden av tre separata enheter och att det finns en brist på helhetssyn och gemensamt arbete. Att lokal-användningen också utgår från årskurserna förstärker denna bild. I skolans kvalitetsredovisning anges också vikten av att ha en gemensam syn och ett gemensamt arbete på skolan. Vidare anges att det är viktigt att skolan har en gemensam identitet och att kunskapen om vad som händer i andra arbetslag behöver öka. Skolan har också genom diskussioner och ökade kontaktytor minskat på den spänning som funnits mellan arbetslagen. För att förbättra de områden som anges i skolans kvalitetsredovisning och i denna rapport är det enligt inspektörerna viktigt att inte bara ha starka och väl fungerande arbetslag, utan även samarbeta mer över arbetslagsgränserna.

Skolan strävar efter en samverkan mellan ämnen som kan bidra till en helhet i elevernas utbildning. Ett exempel på detta är den ämnesövergripande undervisning som genomförs inom det skolan kallar för ”dubbel utdelning”. Där ingår ämnet svenska och de samhällsorienterande ämnena. Enligt intervjuer lyckas skolan väl med att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Det är dock viktigt att skolan noga följer upp elevernas kunskapsutveckling i respektive ämne samt att eleverna får tidsmässiga förutsättningar för att nå samtliga mål.

Inom ramen för skolans val har Renforsskolan valt att prioritera elevernas personliga utveckling i form av schemalagda pass med rörelse och skapande. Erfarenheterna är överlag positiva och eleverna ges goda valmöjligheter.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Renforsskolan bedriver tillsammans med skolor i Nordmalings och Bjurholms kommuner ett utvecklingsarbete för att öka kompetensen hos personalen avseende bedömning och betygssättning. Lärare från Renforsskolan har under ett antal dagar träffat lärare från andra skolor för att ta del av föreläsningar och genomföra gruppamtal ämnesvis. Avsikten är att detta samarbete ska fortsätta.

Inspektionen visar att skolan, trots det positiva samarbetet med andra kommuner, behöver förbättra sitt arbete med bedömning och betygssättning. Elever upplever att det skiljer mycket mellan hur olika lärare ser på detta område. Enligt intervjuer varierar det exempelvis vad som kan ligga till grund för betygssättning. Vid inspektionen framkommer det också en osäkerhet hos personalen vad gäller detta arbete. Även om bedömningsfrågor diskuteras på skolan är det inspektörernas intryck att detta område inte har fått tillräckligt med utrymme. Mot bakgrund av att arbetslagen är organiserade årskursvis är det särskilt viktigt att skapa forum för ämnesvisa diskussioner om bedömning och betygssättning.

Individanpassning och stöd

Skolan har som mål att sätta in stödinsatser som främjar elevens utveckling och lärande i ett tidigt skede och upprätta åtgärdsprogram. I skolans kvalitetsredo-

visning bedömer personalen att skolan lyckas mycket bra i detta arbete. I en enkätundersökning framkommer att elever och föräldrar generellt sett är nöjda med den hjälp de får i skolan.

I sitt arbete med att stödja elever i behov av särskilt stöd använder sig skolan av olika grupperingar utanför klassens ram. Skolan har bland annat skapat vad man kallar studiegårdar, vilka är lokaliserade till olika grupprum. De tre studiegårdarna kan ta emot sex elever vardera och är öppna hela skoldagen. Syftet är att studiegårdarna ska utgöra ett komplement till undervisningen i klassrummen. Ett antal elever är dock schemalagda i studiegårdarna och får det mesta av sin undervisning där. Verksamheten är också tillgänglig för elever när personalen bedömer att någon elev tillfälligt behöver få undervisning utanför klassens ram. I huvudsak ansvarar skolans specialpedagoger för undervisningen och här finns kompletterande läromedel och hjälpmedel. Förutom studiegårdarna har skolan också inrättat en undervisningsgrupp benämnd "lilla gruppen". Inom ämnena engelska och svenska finns grupperingar som bildats med hänsyn till mognads- och kunskapsnivå hos eleverna.

Vid inspektionen framkommer att skolan inte genomfört någon djupare analys av sättet att organisera och bedriva stödundervisning. Exempelvis har skolan inte följt upp och analyserat vilka negativa effekter som de olika grupperingarna kan föra med sig. Inspektörerna bedömer således att Renforsskolan behöver se över sitt sätt att organisera arbetet för att stödja elever i behov av särskilt stöd. Eleverna skall i huvudsak ha en gemensam studiegång och specialpedagogiskt stöd skall i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Det är således viktigt att skolan säkerställer att arbetet med att stödja elever har sin utgångspunkt i ett inkluderande synsätt. Exempelvis behöver skolan följa upp i vilken mån förändringar genomförs i klassrumsundervisningen innan eleven placeras utanför klassen. Inspektörerna menar också att skolan bör försäkra sig om att elever inte slentrianmässigt tas ut ur klassrummet för stödundervisning utan att den bedömning som görs verkligen sätter elevens behov i första rummet.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Vindelns kommun har arbetat fram tydliga anvisningar för hur kvalitetsarbetet i förskola och skola ska bedrivas. Alla skolor ska arbeta fram kvalitetsredovisningar med samma struktur och innehålla samma rubriker och nyckeltal. Bedömningar ska göras utifrån varje enskilt mål och resultat kopplade till målen ska presenteras.

Utvärdering av måluppfyllelse görs med hjälp av elev- föräldra- och personalenkäter. Måluppfyllelsen bedöms i en skala 1 till 6. Skalan är hämtad från Skolverkets BRUK-material för kvalitetsarbete. Resultaten bearbetas och kommenteras och nya mål upprättas. Sedan diskuteras och formuleras åtgärder för att nå målen. Inspektörerna bedömer att Renforsskolan har ett fungerande system för kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning. Redovisningen innehåller en tydlig bedömning av skolans resultat, en analys av resultaten samt vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Det är nu viktigt att dessa åtgärder genomförs i praktiken och att all personal känner delaktighet i kvalitetsarbetet. I det fortsatta kvalitetsarbetet är det enligt inspektörerna också viktigt att förbättra samarbetet mellan de årskursvisa arbetslagen.

Skolledning och intern kommunikation

Renforsskolan har en heltidsanställd rektor som även är rektor för kommunens vuxenutbildning. Rektorn är placerad på Renforsskolan och har arbetat på skolan sedan två år tillbaka. På skolan finns en lagledargrupp med en representant från varje arbetslag. Gruppen har dock ingen ledningsfunktion utan fungerar som ett informations- och diskussionsforum.

Inspektionen visar att rektorn är känd av elever och föräldrar samt väl förtrogen med verksamheten. Skolans kvalitetsarbete präglas av en inriktning mot utveckling och förbättring. Det finns också tydliga övergripande utvecklingsområden som skolan lyfter fram i sin kvalitetsredovisning och som framkommer i denna rapport. Mot bakgrund av de självständiga arbetslagen och risken att utvecklingsarbetet inte bedrivs utifrån ett helhetsperspektiv, är det särskilt viktigt att rektorn tar ett ännu tydligare ledningsansvar i utvecklingsarbetet.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Inspektionen visar att eleverna överlag har god tillgång till utbildning vid Renforsskolan. Skolan har förutsättningar att genomföra undervisning i samtliga ämnen och ger eleverna goda valmöjligheter. Skolan har rymliga och ändamålsenliga lokaler i gott skick. Inom samma lokaler finns också kommunbiblioteket vilket skolan har ett väl fungerande samarbete med. Inspektörerna konstaterar dock att skolan behöver förbättra några områden avseende elevernas tillgång till utbildning.

Eleverna har innevarande läsår möjlighet att få undervisning i spanska, franska och tyska inom ramen för språkvalet. Vidare kan eleverna välja svenska/engelska. Enligt skolans informationsmaterial kan eleverna också välja svenska som andraspråk. Någon tydlig information ges däremot inte om de andra alternativen som kommunen skall erbjuda om eleven så önskar.

Enligt grundskoleförordningen skall eleven erbjudas svenska eller engelska om eleven önskar det. Inspektörerna konstaterar att eleverna inte har någon möjlighet att välja endast ett av språken. Undervisningen i svenska/engelska organiseras och genomförs också på olika sätt. Undervisningen ges dels som en fördjupning i dessa ämnen och dels som stödundervisning. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att eleverna har rätt till stöd även inom ordinarie undervisning i svenska och engelska.

Skolan ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. På Renforsskolan genomförs elevens val samlat under en vecka per läsår. Eleverna har då möjlighet att välja bland ett femtontal olika kurser, exempelvis flugbindning och flugfiske, innebandy, överlevnadsläger och drama. Valalternativen arbetas fram i samverkan med eleverna. Skolan genomför kurserna i åldersblandade grupper. Elever och föräldrar är positiva till elevens val. Inspektörerna bedömer dock att skolan bör säkerställa att all undervisning till sitt innehåll och

inriktning är förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som är fastställda för aktuellt ämne.

Personalresurser

Vindelns kommun har i jämförelse med riket en högre personaltäthet i grundskolan. Detsamma gäller för Renforsskolan som enligt sin kvalitetsredovisning har 9,3 lärare per 100 elever (8,1 för riket).

Lärare har, med något undantag, pedagogisk utbildning och undervisar i huvudsak i de ämnen som de har utbildning för. Lärarna samarbetar också över ämnesgränserna vilket enligt skolan gör att lärarresurserna används på ett effektivt sätt.

I intervjuer framkommer att skolan har många engagerade och välutbildade lärare. Under besöket såg också inspektörerna exempel på bra samspel mellan lärare och elever samt en undervisning som präglades av ömsesidig respekt och engagemang.

Datum	Ort
2006-08-16	Umeå

AnnaCarin Nilsson

Jonas Hedström